

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

De sponsalibus de futuro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96556)

liter ipse Hippo. propria ipsius auctoritate novam ac certe falsam opinio. conceperit? nam quod in *capit. tam a qui filij sint legi.* scribitur, statutum est ab Ecclesia favore prolis suscepta: vt legitima sit. quod si Hippo. opinio vera esset, oportet fateri filios susceptos, non tantum effici legitimos per matrimonium subssecutum, sed etiam per sponsalia, que de futuro dicimus, quod minime fatebor. Subinde co-

13

24 Itat ex vera huic opiniois cognitione non vulgaris intellectus ad *tex. in c. 2. de conuers. coniugat.* quo cautum est, posse sponsam iam coniugali consensu prelitato ante copulam religionem profiteri, atque ex ea professione dissolui coniugium illud: idem enim dicendum erit, si post coniugalem consensum, vel eius sponsonem coitus non contigerit, quamuis prius carnalis copula precesserit: illa enim coniugalis non fuit, sed fornicaria, nec in illa traditio coniugalis dari potest, que in *illo c. 2. iuribusque similibus* exigitur. ita Paul. de Cast. in *l. pen. C. de epis. & cler.* & Io. Boschoetus *lib. 1. de nup. colu. 2.* nec etiam impedit copula precedens sponsalia, quin sponsus possit profiteri religionem, que impeditur si conclusi. Hippo. vera foret: cum ex eo matrimoniū illud dici deberet consummatum.

25 Nonde hæc canonis præsumptio adeo virget, vt matrimonium præsumamus per copulam secutam cum sponsa incerta: nempe quando quis ex tribus puellis sororibus iuravit vnam ducturum vxorem: si enim aliquam ex eis post hanc promissionem cognouerit, erit eius maritus censendus. Hosti. & Abb. in *c. ex literis. 2. de sponsa.* quorum opinio placet Floren. 3. par. tit. 1. c. 18. col. 2. & Syluest. in *verb. matrimonium. 2. quest. 11.* vbi subdit esse hanc *Opinio. v. communem.* quam probat Regia *l. 1. tit. 1. part. 4.* Cum enim ille sponsus teneatur ex vi promissionis vnam ex illis ducere in vxorem præsumitur illam, quam cognouit, vxorio ac maritali affectu cognouisse. ex *dicti. cap. is qui fidem.* gloss. tamen in *d. c. ex literis.* quam ibi sequuntur Ioannes Andr. Anton. Henric. & Gard. diuersum tenet, dicens, quod nec sunt sponsalia cū illa cognita, nec matrimonium: licet iudex ex officio debeat compellere hunc virum ad illam ducendam: quia cum eam cognouerit, non potest aliam ex illis sororibus vxorem ducere, & sic nec iuramentum seruare. pro quo fortis *tex. est in c. 1. in princ. de spons. in 6.* vbi ex sponsalibus certis, quamuis nullis, oritur impedimentum publicæ honestatis iustitiæ: & tamen ex his non oritur, vt constat: potest enim quamlibet ex his ante copulam ducere: ergo hæc non sunt sponsalia: si enim sponsalia essent, oriretur ex eis impedimentum: si sponsalia non sunt, consequitur matrimonium ex coitu non esse iudicandum, nec præsumendum. Ego à recepta & communi sententia non discedo, propter illam præsumptionem quam modò explicui: hæc enim sponsalia sunt, quamuis incerta, & ideo ex eis non oritur impedimentum publicæ honestatis iustitiæ: oritur tamen obligatio recipiendi in vxorem vnam ex illis sororibus, ex præmissa sponsonem, cui optime conuenit sponsaliorum definitio: Præterea sponsalia incerta, nempe conditionalia in matrimonium transeunt secuta copula. *c. super eo. & cap. per tuas. de condit. appo. agitur* & ista sponsalia per coitū transeunt in matrimonium, licet incerta sint.

Decimò hic notandū est, præfatæ decretalis præsumptionem adeo mature ab Ecclesia inductam, vt etiam si sponsus ipsa sponsa presente & consentiente, se nolle percoitum matrimonio consentire, nihilominus iudicandum sit ab Ecclesia matrimonium copula secuta: nam & canon præsumit propter coitum sponsus ab hac protectione recessisse, sicut & à cōditione, *cap. super eo. cap. per tuas. de condit. appo. cap. de illis. eod. tit.* quod expresse notat gloss. in *d. c. per tuas.* ibi *Communiter recepta.* Abb. in *cap. cum M. num. 29. de cons. Felin. ibi num. 80. Ripanum. 95.* dicens hanc opinionem cōmunem, quam notat Aretin. *consil. 142. colum. 7. Rub. cons. 60. Ia. Cin. l. non solum. §. morte. ff. de non. oper. nuntiat. nu. 14.* & ibi *Rube. num. 520.* Arelatenf. in *additio. ad Alciat. in tractat. de præsumptio. 2. part. num. 26.* idem notant Doctores in *d. c. veniens. el. 2. de sponsa.*

Undecimò ad perfectam huic rei cognitionem inferatur, adeo esse copulam necessariam inter sponfos, vt matrimonium iudicetur, vt ipsa tentatio, seu nixus copule subssecutus mini me sufficiat. *cap. fin. de spons.* cum enim conatus non habuerit effectum, non potest ex eo presumi consensus coniugalis, etiam si ille nixus inter habili ad matrimonium contigerat, ex dicta ratione. *Idem. A. M. And. Domin. & Fran.*

rum *Opinio Communis* est. vt testatur Præpos. in *dict. c. fin. & eam secutus idem* taetur Syluest. in *verbo matrimonium. 2. q. 16.* & Alciat. in *tracta. de præsumptio. reg. 3. præsumptio. 38.* idem not. Aret. *consil. 142. vol. 5.* quamuis contrariū teneat Calder. & Præpos. in *d. cap. fin.*

Hinc etiam constat per nixum copule non effici matrimonium etiam illa sponsalia, quæ verbis consensum præsentem exprimunt, tamen deficiente atate, à iure intel. liguntur de futuro, nempe contracta inter impuberes, vel inter impubere & impubere. probat *text. in c. attestatio. nes. de spons. impub.* Vnde impubes, qui per verba consensum coniugalem exprimentia cōtraxit, etiam si sape nixus fuerit sponsam cognoscere carnaliter, potest resiliire ab sponsalibus, adueniente atate. Subdit tamen ille *text. hoc fallere*, vbi consensisset impubes in matrimonium propè ipsam atatem perfectam, post ipsum nixum copule, etiam multo ante illum consensum præcedentem. Anton. Abb. Præpos. & communis ibi, quod non video alia ratione probari, nisi ex eo quod præsumitur discretio ad consensum ratione atatis pubertati proxime. & ex nixu potentie ad coitum: his ergo duobus adiunctis præsumitur matrimonium esse perfectum: quod etiam Cardin. ibi. *2. colum. vi.* datur sentire. ex quibus etiam colligo, conatum copule propè ipsam atatem perfectam, efficere matrimonium sponsalia illa verbis de præsentibus, iuris tamen interpretatione de futuro. ita Hostienf. Anton. & Præpos. in *dict. cap. attestatio. nes.* illum *text. ad hoc* notantes. Hinc infert Præpos. ibi esse differentiam inter sponsalia re & verbis de futuro, & sponsalia sola iuris interpretatione de futuro. prima enim non transeunt in coniugium per nixum copule, vt in *dict. cap. fin.* secunda verò transeunt in coniugium per conatum copule propè ipsam atatem perfectam contingentem. Ego verò, vt quid ipse sentiam, planè fatear, credo solum conatum copule, etiam propè ipsam atatem perfectam, minime efficere coniugium: nulla enim ratio id persuadere potest, nisi præsumptio consensus coniugalis: ista autem non colligitur ex nixu copule, vt in *dict. cap. fin.* probatur: igitur conatus copule, etiam propè atatem perfectam, coniugium non efficit, & si dixeris facilius colligi ex signis cōsensum coniugalem post sponsalia verbis de præsentibus contracta, quam post sponsalia re & verbis de futuro, id ego fateor, modo signa illa, ex quibus cōsensum coniugalem præsumendus est, post atatem perfectam contingant, & non ante illam, vt itatim dicam in intellectu *cap. 1. §. idem. de de spons. impub. in 6.* quo fit, vt ipse credam malè Præpos. aduertisse: conatus enim in *dict. cap. attestatio. nes.* etiam iuxta communem interpretationem, consensum non inducit, nec eius præsumptionem, sed præsumptionem potentie ad coitum: discretio verò ad consensum, ex proxima atate penditur, si consensus ipse tunc præstetur: quod probatur in *cap. continuebatur. de de spons. impub.*

§. SECVNDVS.

De sponsalibus de futuro

S Y M M A R I A.

- 1 Sponsalia de futuro et aditione sponse ad domum, non efficiuntur matrimonium.
- 2 Sponsalia que re & verbis de futuro appellamus, per oscula, amplexus, & similia signa, nequaquam transeunt in matrimonium.
- 3 Sponsalia per subarrationem matrimonium fieri dicuntur.
- 4 Ex subarratione consensus coniugalis præsumitur.
- 5 Sponsalia curis interpretatione de futuro, verbis autem de presentibus, an per predicta signa matrimonium efficiantur.
- 6 Consensus præsumitur in sponsalibus ex varijs signis.
- 7 Sponsalia de futuro facilius soluantur quàm de presentibus contracta. & ex actè penditur intellectus ad text. in *c. de illis l. 1. de spons. impub.*

Secundo sponsalia transeunt in coniugium, si sponsus sponsam ad domum traduxerit: ex hoc enim præsumitur inter eos coniugalis consensus. probatur in *l. mulierem. ff. de ritu nupti.* notat. Ioan. Andr. in *d. cap. fin. de sponsa.* quem sequitur Alciat. in *tractat. de præsumptio. regul. 3. præsumptio. 38.* idem notat Angel. in *authentic. quibus mod. natural. efficiant. legat. §. fina.* Decius in *capit. tur aut. de probatio. lib. 1. colum. 1.* sed contrarium est verius: non enim hæc præsumptio est iure canonico inducta. ita Calder. Anto. & Abb. quorum *Opinio Communis* est secundum Præpos. ibi, qui eam sequitur in *d. cap. fin.* dicit eandem opinio. communem eam secutus Aretin. *consil. 142.* potest tamen prima opinio procedere duobus ca-

